

Energie

Mulder onderzoekt voor de **Nederlandse Mededingingsautoriteit** de vooruitzichten van langetermijnwinst van elektriciteitsnet-beheerder TenneT. In de reguleringsperiode 2011–2013 zijn grote investeringen gepland, die leiden tot een uitstroom van kapitaal van ongeveer 450 miljoen euro per jaar. Op lange termijn zullen de opbrengsten van TenneT echter groter zijn dan de investeringen en de normale kapitaalkosten, en is er sprake van een kleine nettowinst. Wel is het een noodzakelijke voorwaarde dat TenneT huidige inefficiënties op het elektriciteitsnetwerk oplost; doet het dit niet dan riskeert de aandeelhouder een verlies van meer dan honderd miljoen euro.

Mulder, M. (2010) *Tariff regulation and profitability of energy networks. NMa Working Paper*, 2010(3).

Begrotingsbeleid

Bos en Teulings beschrijven voor het **Centraal Planbureau** (CPB) de voor- en nadelen van de rol van het CPB in het Nederlandse begrotingsbeleid. Zijn rol als onafhankelijk adviseur van de regering is uniek in de wereld. Het CPB verlaagt de transactiekosten voor alle partijen die betrokken zijn bij het begrotingsbeleid; de informatie van het CPB is betrouwbaar en functioneert als ijkpunt. Ook voorkomt het informatieachterstanden, bijvoorbeeld ten opzichte van het Ministerie van Financiën. Nadelen van het CPB zijn een mogelijke technocratisering van het democratisch proces waarin te veel wordt vertrouwd op de wetenschappelijk status van CPB-publicaties, waarvan de kwaliteit en juistheid van ramingen pas in de toekomst bepaald kunnen worden.

Bos, F. en C. Teulings (2010) *CPB and Dutch fiscal policy in view of the financial crisis and ageing. CPB discussion paper*, 2010(218).

Krimp

Volgens het **Planbureau voor de Leefomgeving** zal tot 2040 meer dan een derde van alle Nederlandse gemeenten te maken krijgen met een afname van de bevolking, en ongeveer een tiende met een afname van het aantal huishoudens. De regio's met de grootste krimp zijn momenteel Parkstad Limburg, Zeeuws-Vlaanderen en Eemshaven. Om intraregionale concurrentie om dezelfde inwoners en bedrijven, onrendabele investeringen en leegstand te voorkomen doen huidige en toekomstige krimpregio's er verstandig aan om het krimpproces regionaal te begeleiden in plaats van het te bestrijden. De rijks- en provinciale overheid kunnen dit proces ondersteunen; bijvoorbeeld door het opnemen van een krimpmaatstaf in het Gemeentefonds.

Verwest, F. en F. van Dam (red.) (2010) *Van bestrijding naar begeleiden: demografische krimp in Nederland. Beleidsstrategieën voor huidige en toekomstige krimpregio's*. Den Haag: PBL.

Winstelastiteit

Voor **CentER** onderzoeken Boone en Van Leuvensteijn de resultaten van het gebruik een nieuwe maatstaf voor competitie. Het gaat hier om de winstelastiteit, de afname van de bedrijwinst als gevolg van een daling van de efficiëntie met een procentpunt. Hoe competitiever de markt, hoe groter de daling van de winst bij een afname van de efficiëntie. Op basis van gegevens over de Amerikaanse suikerindustrie in de periode 1890–1914 concluderen de auteurs dat de winstelastiteit een goede maatstaf is van competitie. De winstelastiteit maakt een duidelijk onderscheid tussen de historisch goed gedocumenteerde periode van achtereenvolgens kartelvorming, prijzenoorlogen, en de ontmanteling van de suikerkartels door de federale overheid.

Boone, J. en M. van Leuvensteijn (2010) *Measuring competition using the profit elasticity: American sugar industry, 1890–1914. CentER discussion paper*, 2010(124).

Polen

Het **Centraal Bureau voor de Statistiek** bericht dat de immigratie van Polen de laatste jaren sterk is gestegen; in 2009 vestigden zich 13.000 Polen in Nederland, duizend meer dan in 2008. Voor de toetreding van Polen tot de Europese Unie in 2004 bestond de meerderheid van de Poolse immigranten uit vrouwen, nadien zijn mannen in de meerderheid. Van alle Polen die sinds 2006 naar Nederland kwamen is zestig procent weer vertrokken. Dit percentage is lager dan het aandeel Portugese en Italiaanse immigranten dat Nederland weer verliet in de jaren zestig en zeventig, maar beduidend hoger dan het aandeel Turkse en Marokkaanse immigranten.

Centraal Bureau voor de Statistiek (2010) *Immigratie van Polen naar geslacht en leeftijd, 2000–2009*. Den Haag: CPB.

Voedsel

Nunn en Qian onderzoeken voor het **National Bureau of Economic Research** de determinanten voor de vraag en aanbod van mondiale voedselhulp in de periode van 1971 tot 2008. Het blijkt dat de productie van voedsel in ontvangende landen negatief gecorreleerd is met latere ontvangsten van voedselhulp, waarop de auteurs concluderen dat voedselhulp gedeeltelijk voortkomt uit lokale voedseltekorten. Daarnaast kunnen voedseloverschotten in donorlanden leiden tot een groter aanbod van voedselhulp, dit geldt met name voor de Verenigde Staten. Voor het aanbod van Europese voedselhulp zijn vroegere koloniale verhoudingen belangrijk. Voor de ontvangende landen zijn vroegere koloniale banden met name voor Afrikaanse landen een belangrijke determinant.

Nunn, N. en N. Qian (2010) *The determinants of food aid provisions to Africa and the developing world. NBER working paper*, 2010(16.610).

SINDS 1916

Kosten en baten

Voor het **Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid** doen Visser en Wortelboer-van Donselaar aanbevelingen om de besluitvorming binnen infrastructurele projecten te versnellen en te verbeteren. Allereerst kan het onderzoek dat nodig is om een voorkeursbeslissing te nemen worden verkort door tussentijds een zeefmoment in te bouwen, waarop men besluit de drie meest kansrijke opties verder door te rekenen. Bovendien is het noodzakelijk dat er houdbare en onomkeerbare besluiten genomen kunnen worden. Daarnaast moeten de voor het project gekozen oplossingen toekomstvast zijn; onzekerheden moeten dus worden meegewogen bij de afweging van nut en noodzaak. Ten slotte bieden stapsgewijze beslissingen de mogelijkheid om vroegtijdig extra kosten, baten en onzekerheden op te sporen.

Visser, J. en P. Wortelboer-van Donselaar (2010) *Nut en noodzaak: het afwegen van kosten en baten. Een bijdrage aan snellere en betere besluitvorming bij infrastructuurprojecten*. Den Haag: Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid.

Etniciteit

Van Ewijk onderzoekt voor het **Tinbergen Instituut** waarom studenten uit een etnische minderheid vaak slechter presteren op school wanneer zij les krijgen van een autochtone leraar. De auteur vindt op basis van Nederlandse gegevens geen direct verband tussen etniciteit en schoolprestaties en vindt daarnaast geen intrinsieke voorkeuren van autochtone docenten om studenten uit een etnische minderheid betere of slechtere cijfers te geven. Wel is er sprake van een indirect verband. Het blijkt dat de etnische achtergrond van de student van invloed is op de verwachtingen van autochtone docenten; zij schatten de capaciteiten van deze studenten lager in, waardoor een *self-fulfilling prophecy* ontstaat die kan leiden tot lagere cijfers.

Ewijk, R. van (2010) *Same work, lower grade? Student ethnicity and teacher's subjective assessments*. Tinbergen Instituut discussion paper, 2010(127).

Stresstest

Van den End ontwikkelt voor de **De Nederlandsche Bank** een model dat de impact van schokken in financiële markten op de liquiditeit van banken simuleert. Het blijkt dat wanneer bankbalansen zijn samengesteld uit meer liquide bezittingen, er minder kans is op zogenaamde staart- en systeemrisico's in het geval een schok. Vooral het aanhouden van betrouwbare staatsobligaties heeft een sterk verminderend effect. Het nadeel hiervan is dat monetair beleid dat gericht is op het aan- of verkopen van staatsobligaties een grotere invloed heeft op de waarde van de bankbalans. De auteur concludeert dat de Bazel-III-akkoorden bijdragen aan het terugdringen van systeemrisico's.

Van den End, J.W. (2010) *Liquidity stress-tester: do Basel III and unconventional monetary policy work? DNB working paper*, 2010(269).

Land- en tuinbouw

Bont *et al.* rapporteren voor het **Landbouw Economisch Instituut** de resultaten van de land- en tuinbouwsector in 2010. Het inkomen van melkveehouders is na een ongekend forse terugval in 2009 hersteld; dit is toe te schrijven aan de stijging van de melkprijs. Varkenshouders daarentegen hebben in 2010 een gemiddeld zeer laag inkomen, net als in de laatste twee jaar; de prijs van biggen en vleesvarkens bleef laag. Door hogere prijzen voor aardappelen is het inkomen van akkerbouwers gestegen. Ook is er sprake van herstel in de glastuinbouwsector, maar de inkomens liggen nog onder het onder het niveau van de periode 2001–2007.

Bont, C.J.A.M. de, W.H. van Everdingen, A. van der Knijf en H.A.B. van der Meulen (2010) *Actuele ontwikkeling van resultaten en inkomens in de land- en tuinbouw in 2010. LEI-Rapport*, 2010(105).

Staatsfondsen

Johan *et al.* onderzoeken voor **TILEC** de investeringsbeslissingen van *sovereign wealth funds* (swf's) om te investeren in buitenlandse private bedrijven. Swf's doen investeringen in het buitenland om zowel financiële als strategische redenen. Het aandeel investeringen van swf's in private bedrijven neemt toe wanneer het rendement op de markten in het bestemmingsland negatief gecorreleerd is met marktrendementen in het thuisland; hierin verschillen zij niet van andere investeerders. Daarnaast blijkt dat swf's meer investeren in private bedrijven van landen met een minder ontwikkeld rechtssysteem dan in het thuisland. Dit effect neemt toe met het verschil in rechtssysteem.

Johan, S., A. Knill en N. Mauck (2010) *Determinants of sovereign wealth fund investment in private equity*. TILEC discussion paper, 2010(044).

Zalm

Voor **UNU-MERIT** onderzoeken Iizuka en Katz de economische en institutionele context van de Chileense zalmkweeksector. Na een periode van twintig jaar met hoge populatiegroei brak in 2008 een virus uit dat bloedarmoede veroorzaakt bij zalm, waardoor de populatie fors is afgenomen. Volgens de auteurs is er hier sprake van een tragedie van de meent; schoon water is een publiek goed, maar door een te intensief gebruik als gevolg van individuele winstmaximalisatie neemt de kwaliteit af en lijdt iedereen schade. Om de Chileense zalmsector weer levensvatbaar te maken is het delen van lokale kennis, het maken van afspraken over de populatiegrootte en het instellen van een toezichthouder noodzakelijk.

Iizuka, M. en J. Katz (2010) *Natural resource industries, 'tragedy of the commons' and the case of Chilean salmon farming*. UNU-MERIT working paper, 2010(061).